

EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO 11.11.2015**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2016 /
ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALAN PÄÄLUOKKA**

- Ulkoasiainministeriön pääluokkaan 24. esitetään vuodelle 2016 yhteensä 1,048 miljardia euroa.
- Vähennystä verrattuna vuoden 2014 talousarvioon on 163 milj. euroa eli 13 prosenttia.
- Ulkoasiainhallinnon kannalta keskeiset strategiset kysymykset ovat:
 - o lähialueiden vakaus ja Suomen kansainvälinen asema,
 - o Pohjoismainen turvallisuuspoliittinen yhteistyö, Nato-kumppanuus ja EU turvallisuusyhteisönä sekä
 - o taloudelliset ulkosuhteet, kestävä kehitys ja ihmiskunnan yhteiset haasteet.
- Tehokas ja riittävästi resursoitu ulkoasiainhallinto on avainasemassa Suomen ulkosuhteiden hoitamisen varmistamiseksi. Ulkoasiainhallinnon voimavaroja painotetaan niihin maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa.

24.01.01 Toimintamenot

- Esitys toimintamenoiksi on 226,56 milj. euroa. Osana hallituksen julkisen talouden sopeutustoimia toimintamenoja leikataan yhteensä 0,8 miljoonaa euroa. Talousarvioesityksen täydennyksessä toimintamenoihin tullaan esittämään 0,35 milj. euron vähennystä johtuen valtioneuvoston hallintoyksikön perustamisesta aiheutuvista määrärahatarkistuksista.
- Oma edustustoverkko on Suomelle tärkeä. Kattava edustustoverkko on keskeinen väline ulkopoliittikan toimeenpanossa ja talousarvioesityksen tavoitteena on turvata Suomen ulkoinen edustautuminen. Joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on tiedon ja vaikutusvallan lähde, joka lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia.
- Osana hallituksen kärkihankekokonaisuutta vahvistetaan Team Finland -verkostoa palkkaamalla kertaluontoisesti kaupallistaloudellisiin kysymyksiin keskittyviä erityisasiantuntijoita Suomen edustustoihin Kanadassa, USAssa, Iranissa, Turkissa ja Singaporessa.

Kipupisteet

- Tarkoituksena on, että edustustoja ei enää tällä vaalikaudella suljeta. Edustautumisen rakenteen ja toimintatapojen kehittämistyössä otetaan huomioon pohjoismaisen yhteistyön lisäksi EU:n ulkosuhdehallinnon kehittyminen sekä Team Finland -toimintamalli. Edustustoverkon rakennetta joudutaan kuitenkin nykyisillä määrärahakehyksillä tarkastelemaan läpi vaalikauden.
- Suomi toimii vuonna 2016 puheenjohtajana Pohjoismaiden ministerineuvostossa ja Arktisen neuvoston puheenjohtajana vuosina 2017 - 2019. Jälkimmäisen osalta on vielä auki puheenjohtajuuden rahoitus; arvio kustannuksista, pl. henkilöstömenot, on yhteensä 1,8 milj. euroa.
- Kansalaispalveluita järkeistetään ottamalla huomioon uudistettu konsulipalvelulaki ja hyödyntämällä uusia digitaalisia ratkaisuja. Radikaalisti kasvanut turvapaikkahakijoiden määrä johtanee perheiden yhdistämishakemusten käsittelyruuhkaan ja lisääntyneisiin resurssitarpeisiin useassa edustustossa.
- Kansainvälisen toimintaympäristön muutosten vaikutukset Suomen edustustoverkkoon näkyvät lisäksi mm. tietoturvaan ja turvallisuuteen liittyvien menojen kasvavana kustannuspaineena. Lisäksi euron valuuttakurssin heikentyminen vaikuttaa suoraan edustustoverkon toimintamahdollisuuksiin, ellei valuuttakurssitappiota korvata ulkoasiainhallinnolle.

Hallinnonalan htv-kehitys vuosina 2014 - 2019:

HTV/vuosi	2014 toteuma	2015 arvio	2016* suunniteltu	2017 suunniteltu	2018 suunniteltu	2019 suunniteltu
	1 555	1 439	1 384	1 371	1 365	1 359

* Hallinnonalalla arvioidaan lisäksi olevan siviilikriisinhallintaan palkattua henkilöstöä noin 120 henkilöä vuonna 2016 ja ulkomaanedustuksen toimipisteisiin palkattua henkilöstöä noin 980 henkilöä vuonna 2016.

- Hallinnonalan htv-suunnittelussa on otettu huomioon hallinnonalalle tuottavuusohjelmassa ja valtioneuvoston kehyspääätöksissä osoitetut säästöt, ml. kehitysyhteistyömäärärahojen vähentyminen. Hallinnonalalle ei vuonna 2015 rekrytoitu uutta diplomaattiuran Kavaku-kurssia, vuonna 2016 on tarkoitus rekrytoida Kavaku-haun kautta noin 15 uutta diplomaattia. Tulevaisuudessa uusia diplomaatteja on tarkoitus rekrytoida joka toinen vuosi (noin 15 henkilöä).

24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot

- Ulkoasiainministeriön pääluokassa menoihin esitetään 49,0 milj. euroa (UM + PLM yhteensä 85,56 milj. euroa).
- Operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan vuonna 2016 olevan noin 570 sotilasta.
- Suurimmat operaatiot ovat UNIFIL-operaatio Libanonissa ja Resolute Support -operaatio Afganistanissa.
- Ulkoasiainministeriö on esittänyt talousarvioesityksen täydennykseen momentin päätösosaan ja käyttösuunnitelmaan muutoksia seuraavasti:
 - o Päätösosan käyttöperusteita täydennetään kansalliseen kriisinhallinnan veteraaniohjelmaan sisältyvästä veteraanikortista aiheutuvilla menoilla, joihin esitetään varattavaksi 170 000 euroa käyttösuunnitelman kohdasta 09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin.
 - o Suomi jatkaa osallistumistaan UNIFIL-operaatioon Libanonissa marraskuuhun 2016 noin 300 sotilaan vahvuudella, minkä jälkeen vahvuus vähenee 170 sotilaaseen operaation suunnitteluperusteiden tarkennuttua. Talousarvioesitykseen nähden esitetään edellisen perusteella ao. käyttösuunnitelmakohdan 05. määrärahaa vähennettäväksi 420 000 euroa rotaatiokoulutuksen kustannusten tarkennuttua ja käyttösuunnitelmakohdan 14. Yhteiset menot määrärahaa vähennettäväksi 1 570 000 euroa. Talousarvioesitykseen nähden esitetään käyttösuunnitelmakohdan 18. Irakin koulutusoperaation menot määrärahaa lisättäväksi 224 000 euroa operaation kustannusten laskentaperusteiden tarkennettua. Lisäksi talousarvioesitykseen nähden esitetään käyttösuunnitelmaan lisättäväksi kohta 19. EUNAVFOR MED Välimeren operaation menot, jolle osoitettaisiin 769 000 euroa 10 sotilaan ensimmäisen vaiheen operaatiolle kesään 2016 asti.
 - o Näiden muutosten jälkeen ns. varalla olo -kohtaan jäisi määrärahaa yhteensä 1,58 milj. euroa.

24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö

- Valtion kehitysyhteistyömenojen arvioitiin talousarvioesityksessä olevan yhteensä 713,6 miljoonaa euroa, joka vastaa tämänhetkisten ennusteiden mukaan noin 0,35 prosenttia bruttokansantulosta.
- Ulkoasiainministeriö on esittänyt talousarvioesityksen vuonna 2016 valtion kehitysyhteistyöhön kohdistettavien määrärahojen arvion tarkistamista. Muutokset johtuvat 130 miljoonan euron määrärahasiirrosta varsinaisen kehitysyhteistyön momentilta finanssisijoituksiin sekä turvapaikanhakijoiden lisääntyneestä määrästä johtuvista ODA-kelpoisten menojen kasvusta sisäministeriön hallinnonalalla. Sisäministeriön lokakuussa esittämän arvion mukaan sekä vuonna 2015 että vuonna 2016 Suomeen saapuu 30 000 turvapaikanhakijaa. Osa vuonna 2015 Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden kuluista kohdistuu myös vuodelle 2016. Arvioidut ODA-kelpoiset turvapaikanhakijoista aiheutuneet kustannukset ovat noin 76 miljoonaa euroa vuonna 2016.
- Samalla tarkistetaan arviota kehitysyhteistyömäärärahojen bruttokansantulo-osuudesta, joka nousee 0,38 % vuonna 2016.
- Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön esitetään yhteensä 498,1 miljoonaa euroa.
- Osana hallituksen julkisen talouden sopeutustoimia kehitysyhteistyöhön käytettäviä määrärahoja leikataan nettovaikutuksena 200 milj. euroa. Avusta 130 milj. euroa muutetaan avustusmuotoisesta lainapohjaiseksi ja/tai finanssisijoituksiksi.
- Suomen kehityspolitiikassa on neljä selkeää painopistettä, jotka ohjaavat myös kehitysyhteistyön rahoitusta:
 - o Suomi panostaa naisten ja tyttöjen asemaan,
 - o demokratian, ihmisoikeuksien, oikeusvaltion, rauhan rakentamisen, vapaan median ja korruption vastaisen työn sekä kehitysmaiden veropohjan vahvistamiseen
 - o energiaan, veteen ja ruokaan osana kestävästä kehitystä, ml. ilmastonmuutokseen vastaaminen, sekä
 - o kehitysmaiden oman yrityssektorin edistämiseen, vastuullisen yritystoiminnan ja yritysten toimintaympäristön kehittämiseen.

- Painopisteenä on kehitysyhteistyön tuloksellisuuden, vaikuttavuuden ja mitattavuuden parantaminen.
- Pidemmän aikavälin tavoitteena on nostaa kehitysrahoitus YK:n tavoitteiden mukaiseen 0,7 % osuuteen bruttokansantulosta. Tällä hallituskaudella kehitysrahoitukseen kuitenkin joudutaan kohdistamaan säästöjä.
- Sipilän hallituksen linjauksen mukaisesti päästöhuutokauppatuloja ei vuodesta 2016 lähtien ohjata kehitysyhteistyöhön.

24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset

- Kehitysyhteistyön finanssisijoituksiin esitetään 140,0 milj. euroa.
- Määrärahasta on vuonna 2016 tarkoitus käyttää 130 milj. euroa Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääomittamiseen ja 10 milj. euroa Inter-American Investment Corporationin pääomarahoitukseen.
- Finanssisijoituksia ei lasketa mukaan kansantalouden tilinpitoon.